

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 85 0 Rs 071443 20 Rev
Banjaluka, 03.02.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca D.K. iz D., zastupanog po punomoćniku V.C. advokatu iz B.L., protiv tužene „Željeznice Republike Srpske“ AD Doboju, zastupane po punomoćniku S.R. radniku tužene, radi isplate naknada iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 85 0 Rs 071443 19 Rsž od 27.11.2019. godine, na sjednici održanoj dana 03.02.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 Rs 071443 18 Rs od 20.09.2019. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužioca da se utvrdi da je tužena povrijedila pravo tužioca na jednako postupanje, te da se ista obaveže da tužiocu na ime naknade troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla isplati, za 2015. godinu iznos od 381,00 KM i za 2016. godinu iznos od 402,00 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 24.06.2019. godine do konačne isplate.

Istom presudom je odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj 85 0 Rs 071443 19 Rsž od 27.11.2019. godine žalba tužioca je odbijena i presuda Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 Rs 071443 18 Rs od 20.09.2019. godine, potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači.

U odgovoru na reviziju tužena predlaže da se revizija odbaci, odnosno odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je tužbeni zahtjev tužioca da se utvrdi da je tužena povrijedila pravo tužioca na jednako postupanje, te da se ista obaveže da tužiocu na ime naknade troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla isplati za 2015. godinu iznos od 381,00 KM i za 2016. godinu iznos od 402,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 24.06.2019. godine do konačne isplate.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio je tužilac bivši radnik tužene i da mu je 08.10.2017. godine prestao radni odnos; da je tužena Zaključkom od 03.11.2017. godine odbacila kao neblagovremen zahtjev tužioca od 20.10.2017. godine za isplatu potraživanja na ime regresa za korišćenje godišnjeg odmora, toplog obroka i razlike troškova toplog obroka, te potraživanje troškova prevoza, za period od 2011, 2012. do 2016. godine; da je tužena isplatu naknade po osnovu troškova prevoza radnika radi dolaska na posao i odlaska sa posla regulisala svojim opštim aktima i to Uputstvom o trećim izmjenama i dopunama uputstva za primjenu Kolektivnog ugovora ŽRS koji je donesen od strane direktora tužene i koje se primjenjuje od 01.07.2012. godine, kojim je propisano da se radniku za naknadu troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla čija je udaljenost od mjesta stanovanja do mjesta rada veća od 4 kilometra, priznaje puni iznos cijene karte, ali čiji iznos ne može biti veći od 150,00 KM, bez obzira na stvarne troškove, kako je propisano i Pravilnikom o radu tužene koji je stupio na snagu 03.03.2017. godine.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud, polazeći od toga da je tužena svojim internim aktima regulisala način isplate prevoza radnicima za dolazak na posao i odlazak sa posla do visine od 150,00 KM, bez obzira na stvarne troškove, da su se navedeni akti odnosili i primjenjivali na sve radnike i da je tužiocu, kao i ostalim radnicima, naknada za prevoz isplaćivana do visine od 150,00 KM, pri čemu tužilac nije ni dokazao koje stvarne troškove je imao s obzirom da nije priložena ni jedna mjesečna karta koju je isti kupovao prilikom dolaska na posao, da tužilac nije dokazivao da navedeni akti tužene, ili pojedine njihove odredbe nisu u skladu sa zakonom i Ustavom, odnosno da je kod nadležnog suda pokrenut postupak ocjene ustavnosti i zakonitosti, zaključuje da tužilac tokom postupka nije učinio vjerovatnim da je postojala diskriminacija od strane tužene prema tužiocu po navedenom osnovu, niti da je tužena povrijedila pravo tužioca na jednako postupanje, odnosno da je pričinila diskriminaciju na štetu tužioca po osnovu mjesta življenja u odnosu na ostale radnike, pa da tako tužiocu nije pričinjena ni materijalna šteta, slijedom čega je odbio tužbeni zahtjev tužioca, pozivom na odredbe člana 2. stav 1., člana 12. i člana 15. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“ broj 59/09, 66/16, dalje: ZZD).

Drugostepeni sud je prihvatio činjenično utvrđenje i pravne zaključke prvostepenog suda, te je žalbu tužioca odbio i temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), prvostepenu presudu potvrdio.

Pobijana presuda je pravilna.

Tužilac u tužbi, podnesenoj 12.04.2018. godine, tvrdi da je tužena povrijedila pravo na jednako postupanje, na način da istom nije isplatila potraživanje na ime regresa za korišćenje godišnjeg odmora za 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. i 2016. godinu, potraživanje na ime razlike troškova toplog obroka, za period od 01.01.2012. godine do 31.12.2015. godine,

potraživanja na ime toplog obroka za period od 01.01.2016. do 31.12.2016. godine i potraživanje na ime troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka s posla, za period od 01.01.2016. do 31.12.2016. godine, koje mu tužena nije isplatila prije, a ni po prestanku radnog odnosa, te da je tužena drugačije postupila sa svojim radnicima kojima je prestao radni odnos u decembru 2017. godine, na osnovu rješenja tužene po osnovu člana 116. a) stav 2. Zakona o Željeznicama Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 19/17, 28/17 i 100/17, dalje: ZŽ RS), kojima je u identičnoj pravnoj poziciji tužena isplatila sva potraživanja, te da je na taj način tužilac diskriminisan u odnosu na svoje bivše radne kolege, jer su za iste godine i u pogledu istih potraživanja datim radnicima isplaćene sve dugovane naknade, dok je tužilac uskraćen za iste.

Nije sporno da je nakon podnošenja tužbe tužena tužiocu isplatila veći dio potraživanja na ime regresa za korišćenje godišnjeg odmora, troškova toplog obroka i troškova prevoza, te je tužilac ostao kod zahtjeva za isplatu naknade troškova prevoza kod dolaska na posao i povratka sa posla isplati za 2015. godinu iznos od 381,00 KM i za 2016. godinu iznos od 402,00 KM, koji predstavljaju razliku između isplaćenog mjesečnog iznosa 150,00 KM i iznosa troškova prevoza koje tužilac tvrdi da je stvarno imao u 2015. godini (u februaru 171,00 KM, u martu 204,00 KM, u aprilu 190,00 KM, u junu 152,00 KM, u julu 216,00 KM, u avgustu 209,00 KM, u septembru 209,00 KM, u oktobru 209,00 KM i novembru 171,00 KM) i u 2016. godini (u januaru 152,00 KM, u februaru 352,00 KM, u martu 342,00 KM i u aprilu 156,00 KM).

Odredbom člana 2. ZZD je propisano, da se diskriminacijom smatra svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi, na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, životne dobi, nacionalnog ili socijalnog prijekla, u vezi sa nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, polnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućava ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života. (stav 1.).

Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe, kao i na sva fizička ili pravna lica, i u javnom i u privatnom sektoru, u svim oblastima, a naročito: zaposlenja, članstva u profesionalnim organizacijama, obrazovanja, obuke, stanovanja, zdravstva, socijalne zaštite, dobara i usluga namjenjenih javnosti i javnim mjestima, te obavljanja privrednih aktivnosti i javnih usluga. (stav 2.).

Neposredna diskriminacija, prema članu 3. stav 1. ZZD, postoji ako se lice ili grupa lica, zbog njihovog ličnog svojstva u istoj ili sličnoj situaciji, bilo kojim aktom, radnjom ili propuštanjem, stavljaju ili su stavljani u nepovoljniji položaj ili bi mogli biti stavljani u nepovoljniji položaj.

Prvi uslov za utvrđenje neposredne diskriminacije je dokaz o nepovoljnom položaju koje se može uporediti sa postupanjem prema drugom licu u sličnoj situaciji. Obaveza lica koja se poziva na ovaj vid diskriminacije jeste da uvjeri sud da postoje lica sa kojima se povoljnije postupilo ili bi se povoljnije postupilo, a da je pri tome jedina razlika između njih pravno zaštićena osnova.

Za osnovanost tužbenog zahtjeva iz osnova diskriminacije, mora se utvrditi da je do stavljanja u nejednak položaj došlo zbog jednog od zabranjenih osnova (član 2. stav 1. i član 5. ZZD). Zaštićeni osnovi, dakle, predstavljaju ključni element diskriminacije i različito tretiranje lica postaje diskriminacija, samo ukoliko se zasniva na jednom od zaštićenih osnova (po osnovu rase, jezika, vjere, etničke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja i drugo) ili ako se dokaže da je navodna žrtva diskriminacije, zbog neke svoje zaštićene karakteristike, morala biti drugačije tretirana kako ne bi bila dovedena u nepovoljan položaj.

Odredbom člana 15. stav 1. ZZD propisano je da u slučajevima kada lice ili grupa lica navode činjenice u postupku iz člana 12. ovog zakona potkrijepljujući navode o tome da je zabrana diskriminacije prekršena, navodni prekršilac dužan je da dokaže da nije prekršio princip jednakog postupanja ili zabrane diskriminacije u predmetu rasprave.

Stoga je za uspjeh u ovoj parnici, shodno odredbi člana 15. ZZD, tužilac bio u obavezi da učini vjerovatnim tvrdnje da ga je tužena u pogledu prava na naknadu troškova prevoza dovela u neravnopravan položaj na način propisan odredbama člana 2. u vezi sa članom 3. stav 1. ZZD, a na tuženoj da dokaže da nije prekršila princip jednakog postupanja ili zabrane diskriminacije.

I po ocjeni ovog suda pravilan je zaključak nižestepenih sudova da tužena na opisani način nije povrijedila princip jednakog postupanja prema tužiocu.

Okolnost, kao u konkretnom slučaju, da je tužena svojim internim aktima regulisala način isplate naknade troškova prevoza radnicima za dolazak na posao i odlazak sa posla (tako da se priznaje puni iznos cijene karte, ali do visine od 150,00 KM, bez obzira na stvarne troškove), koji su se odnosili i primjenjivali na sve radnike tužene, pa i na tužioca, ne znači da postoji nejednako postupanje prema tužiocu (koji tvrdi da je imao stvarne troškove veće od 150,00 KM) u odnosu na radnike tužene kojima je puni iznos cijene karte manji od 150,00 KM.

Tužilac nije učinio vjerovatnim da su nekim radnicima tužene, koji su (kao što tvrdi da je i on) imali stvarne troškove prevoza veće od 150,00 KM, u periodu za koji traži naknadu (2015. i 2016. godine) isplaćivani iznosi naknade troškova prevoza u većem iznosu od 150,00 KM. Takođe, tužilac nije učinio vjerovatnim ni da je radnicima tužene kojima je prestao radni odnos u decembru 2017. godine, na osnovu rješenja tužene po osnovu člana 116. a) stav 2. ZZ RS, a koji su imali stvarne troškove prevoza veće od 150,00 KM, isplaćena mjesečna naknada troškova prevoza za period 2015. i 2016. godine u iznosu većem od 150,00 KM.

Tužilac nije podnosio inicijativu pred nadležnim Ustavnim sudom za ocjenu ustavnosti i zakonitosti opštih akata tužene, pa su pravilno nižestepeni sudovi u okviru ovog parničnog postupka za zaštitu od diskriminacije, iste ocjenjivali u pogledu činjenice da li je neka od odredbi tih akata imala za posljedicu povrede principa nediskriminacije, te našli da nema nejednakog postupanja odnosno diskriminacije na koju se tužilac poziva, jer je tužena dokazala da je prema svim radnicima koji su se u pogledu ostvarivanja prava na naknadu troškova prevoza našli u istoj situaciji kao i tužilac, jednako postupila.

Takav zaključak ne dovodi se u pitanje navodima tužioca da je kasnije tužena (od polovine 2019. godine) promijenila „praksu“ te radnicima započela isplatu naknade prevoza u 100% iznosu mjesečne karte i preko 150,00 KM.

Slijedom navedenog valjalo je odlučiti kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić